

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Pădurile universității săsești.

Sibiu, 27 August n.

În primăvara anului acestuia univerezitatea săsească legase contract cu o societate anonimă pentru exploatarea pădurilor aparținătoare așa numitelor șapte județe. Drepul de exploatare era dat pe patruzeci de ani, iar prețul lemnului ce sunt de tăiat era stabilit în zece milioane coroane, cari aveau să fie plătite în optzeci de rate, cu câte 125.000 coroane la fiecare jumătate de an.

Condiția aceasta extrem de favorabilă cu privire la plățirea prețului de cumpărare a unui teritor de cam 40.000 jugăre pădure seculară, a provocat multe nedumeriri motivate, pentru că e curios lucru să vinzi ceva și cumpărătorul să-ți plătească prețul de cumpărare din venitul obiectului vândut, care trece imediat în proprietatea sa. Mulți își ziceau, că *ceva* nu e în ordine în jurul acestei afaceri.

Intr'aceea s'a întâmplat, că guvernul n'a încuviințat contractul legat, ci a ordonat întâiu taxarea pădurilor cari sunt de dat în exploatare, al căror preț a fost stabilit apoi în mod oficios în cincisprezece milioane coroane, și în urmă a dispus, ca darea lor în exploatare să se facă pe calea licitațiunei publice, iar nu pe sub mână, cum s'a făcut în rândul trecut. Prețul de strigare e cel stabilit, *cincisprezece milioane coroane!* Sub prețul acesta pădurile nu se pot da în exploatare. Și nota bene, aci nu sunt înțelese toate pădurile pe cari univerezitatea săsească voia să le dea numai pentru zece milioane, plătite și acelea din venitele pădurilor.

Cei dela univerezitatea săsească sunt oameni dexteri în ale socotelii, sunt matematici buni, prin

urmare nu se poate presupune, cum credeau unii, că societatea anonimă ar fi putut să-i tragă pe sfoară cu ofertul lor. La aceea iarăși nu se poate gândi nime, că societatea anonimă, cum presupuneau alții, să le fi dat celorce au lucrat în cauză ceva pe sub mână, despre ce să nu știe, nici guvernul, nici Românii, părtași și ei la păduri, un fel de fond de rezervă pentru zile negre.

Era totuși de neînțeles lucru. Dar acum vine o gazetă din Budapesta și ni-l lămurește, așa că începem să-l înțelegem. Societatea aceea anonimă cu care a fost legat contractul nu există, nu a existat, ci ea avea să se formeze de aci înainte. E ușor de ghăcit, că din societate făceau parte negreșit și unii domni dela univerezitate, și poate și din direcțiile institutelor săsești de bani din Sibiu.

Așa da! Era adevărat o afacere splendidă pentru câțiva domni, cari în loc de 15 milioane, plăteau numai patru milioane și jumătate, după cum se dovedește exact cu cifre în ziarul „Neues Budapestter Abendblatt” nrul dela 16 August n. c. adevărat abia a treia parte din valoarea adevărată a pădurilor. În ziarul numit s'a publicat în chestie un articol de fond, din care reproducem părțile următoare:

„... Pădurile acestea (ale celor 7 județe) așteaptă de mult după cumpărător. S'au purtat într-o vreme pertractări cu o bancă din Germania, care în unire cu casa de păstrare din Sibiu și cu Bodenkreditanstalt avea să primească exploatarea. Treaba n'a izbutit însă. Că de ce, nu s'a putut afla. Dar evenimentele de mai târziu au arătat oă au cooperat anumite influențe la întreruperea pertractărilor. S'a croit adevărat înainte cu un an următorul plan: O societate pe acții, care se va înființa sub firma: „Societate ra-ghiară pe acții pentru exportul de lemne” cumpără pădurile pentru un bagatel. Le exploatează în curs de 40 de ani, plătește

în anuități semestrale jumătate din venit, și are pe deasupra și pășunatul în folosință. și n'are nici un obligament cu privire la noua plantare cu arbori a pădurilor.

Detailurile nu s'au dat publicității, ci întreaga afacere a fost tranșată cu cea mai mare ținare în secret. Scopul tacticii era, să fie pusă națiunea sasă în fața faptului împlinit. Tratări nu s'au purtat cu nimeni, decât numai cu „Macherii” societății pe acții ce era să se înființeze. Atunci a explodat bomba. În 10 Februarie 1906 s'a ținut o ședință extraordinară la univerezitatea săsească și cele șapte județe și s'a prezentat contractul gata spre aprobare. În puține ore chestia a fost rezolvată. Propunerea pentru acceptarea contractului s'a primit, și încă în ziua aceea a plecat după amezai o deputație la Budapesta pentru a exoperă la guvern încuviințarea necesară. La 9 și un sfert deschiderea ședinței prin comesul săsesc, comitele-suprem Gustav Thalmann, la 12 și 3/4 încheierea ședinței, și la 3 și jumătate plecarea deputației. Ca un tren accelerat. Sistem curat american! Și se aruncau cifrele încoace și încolo. Zece milioane coroane! Splendid! La an câte 114.000 coroane pentru școale. O să încasăm recunoștința poporului!...

Nu intrăm astăzi în detailurile faimosului contract de cumpărare, pentru că vom avea ocazie înainte de a se lega noul contract, ci constatăm numai, că prețul de zece milioane a fost numai *humbug*. Nu zece milioane avea cumpărătorul să plătească, ci 80 de rate semestrale cu câte 125.000 coroane. Că de aici nu ies 10 milioane, e evident. După ce cumpărătorul nu are să plătească interese, capitalul face dacă socotim interesele cu 4% = 5.088.444, la interese cu 4 1/4 = 4.857.254 la interese cu 4 1/2 = 4.655.951 și la interese cu 5% = 4.340.311 coroane.

Adevărat, dacă eu depun astăzi un capital de 4.340.311 coroane cu 5%, sunt în stare 40 de ani se plătesc la fiecare început de semestru 125.000 coroane și abia atunci îmi este exhaustat capitalul. Așa-

dară prețul de cumpărare a fost nu 10.000.000 cor., ci numai 4.340.311 coroane!

Că ce a urmat se știe. Guvernul a denegat încuviințarea faimosului contract de cumpărare și acum începe dela început întreaga istorie. Iarăși e activă, pe după culise, faimoasa societate pe acții. Iarăși se lucrează la ceva. Și iarăși se observă teribilă tăcere. Chiar și prima publicare, după neizbutirea cu proiectul panamist sună cam misterios. Cu datul 29 Maiu 1906 a apărut adevărat o publicare sub numărul 408, subscrisă de biroul central al univerezității, care provoacă pe comercianții de lemne cari se interesează de vânzarea pădurilor celor șapte județe, să se anunțe cât mai curând. Și lucru curios, chiar și publicația aceasta *eschide publicitatea la luarea în privire a pădurilor și o preste intervenția mijloacelor lor*. E vorba poate de reînvierea, în formă nouă, a vechiei societăți pe acții? Să se înseneze de nou vechia comedie?? Caveant consules!

Așa scrie foaia numită, suspiciionând, și așa scriau și alte foi maghiare din Budapesta, tot suspiciionând.

Nu ne putem pune într-o parte pe partea lor, pentru că nu tragem la îndoielă buna credință a celorce au ostenit pentru a duce la bun sfârșit afacerea cu darea în exploatare a pădurilor cari formează proprietatea univerezității săsești.

Ne permitem însă observarea, că toate suspiciunile ce se fac pe tema aceasta puteau să fie ușor evitate, dacă se lucră mai mult la lumina zilei în cauza aceasta, așa că lumea să poată controla și să se poată convinge, că tranșarea chestiei s'a făcut pe cale dreaptă și cinstită, și nu mergeau toate în secret, pe ascuns, așa cum au mers. Aici e greșala, care credem că nu se va repeta, mai ales după ce și din partea ministerului s'a ordonat, ca în chestia dării în exploatare a pădurilor univerezității săsești să se țină *licitație publică*, pentru ca toți

FOIȘOARĂ.

Inzula șerpilor.

De Carmen Sylva.
(Fine.)

Mulți veniră la el cu o expresie de mirare veselă, dar Colubra îl târă în tot deaguna și bătea chiar cu nerăbdare din piciorușele ei cele încântătoare, dacă nu plecau pe dată, și își încreția sprâncenele cele subțiri și fulgeră cu privirile încrunțate ale ochilor, cari numai ei mai amintea ce fusese mai înainte. Odată își arătă chiar limbuța roșie ca un bujor și așa ascuțită parcă ar fi putut să înțepe.

Copii mai nu se vedeau în grădina cea fermecată, și puținii pe cari îi zări poetul se strecurau triști, se țineau tăcuți de mâni și priveau cu ochii mari lumea cea amfesticată, veselă, în cari păreau a fi cu totul străini. Nimeni nu se ocupă de ei, nimeni nu vorbea cu ei, căci fiecare părea a se gândi numai la propria lui bucurie. Ovidiu vru să le spue câte o vorbă și de lângă dâșii îl zmulse Colubra, trăgându-l înainte într'un umbrar foarte ascuns, care se ridica lângă un izvor ce curgea încet. Acolo îi dădu poamele cele

mai minunate, și apă să bea, pe urmă se agăță de o cracă, se mai agăță de alta cu brațul ei cel alb, și făcându-și vânt cu picioarele zise triumfând:

— Ei, ce zici de mica ta prietenă?

— Că m'a legănat în vis!

— Nici de cum căci nu visezi! Ești în inzula Șerpilor, în care sunt exilați toți oamenii cari au mințit în viața lor. Odată la o mie de ani inzula învierzește, noi ne dobândim iar formele noastre omenești și colindăm prin grădina cea fermecată; dar dintre oamenii viețuitori numai unul poate să ne vadă și acela trebuie să fie foarte nenorocit și să nu vorbească cu nici unul dintre noi, căci dacă spune o minciună cât de mică, se prefăce în șerpe și șerpe rămâne o mie de ani, și mâne nu mai e aici așa frumos.

— Dar pot să vorbesc fără să se mint.

— Da cu mica ta Colubra, sau în Tomi, unde nu ceri decât pâine și lemne și apă și unde nu îți folosește nimic dacă ești spiritual sau amabil, sau mușcător, pentru că nimeni nu te pricepe; în societate ai vorbi tocmăi ca și dâșul și atunci....

— Dar văd dregători de Stat și slujbași, artiști și filozofi, femei foarte stimulate și chiar copii mici,

Colubra zimbi cu milă.

— Toți au spus neadevăruri în viață și pentru că se tem de dâșii și de limba lor cea mincinoasă chiar și în iad, i-a pus în inzula Șerpilor, unde nu pot să facă aici un rău și nu pot decât cel mult să strige unul la altul și să se sugrume. Pentru copii este nu se poate mai trist, căci sunt așa de străini și nu sunt ai nimănui de pe pământ, nu-și aduce aminte de ei nime.

Pentru ei chiar această zi de bucurie e tristă, căci ei se simt azi și mai singuri. În seara acestei zile vine luntrașul Caron la țărnușul acesta, și cel care a spus adevărul în acești o mie de ani, poate să se suie în luntrea lui și să meargă cu el în iad. Dar tu să nu aștepti clipa aceea că atunci se schimbă toate lucrurile aici. Eu am mare noroc că am voie să stau cu tine, și tu nu ești în nici o primejdie să rămâi aici în inzulă, pentru că din viață chiar îți ispășești păcatele.

— Dar tu ce ai făcut? întreabă poetul.

— Eu?

Fata se roși, sări jos de pe craca pe care șezuse, și zise alene:

— Voi fi mințit și eu ca ceilalți.

Și-l trase repede înainte lângă nește femei frumoase cari jucau.

Se uită împrejur, și puse degetul pe buze; o femeie tină se apropiă de Ovidiu, rânjind prietenește și zise:

— Ce, și marele nostru poet este exilat ca și noi de pe pământ și din iad? Sărmane Ovidiu, acum umbli și tu metamorfozat? Nu e așa că oameni cei deștepți sufer rău aici? Dar ce suntem noi de vină, dacă eram mai deștepți decât ceilalți? Pe scumpa ta tovarășă de multă vreme o cunosc și o iubesc!

— Minți! strigă Colubra.

În clipa aceea bătrâna fu schimbată într'un șerpe mare, care se repezi la față șuerând, se încolăci împrejurul corpului ei și ar fi strâns-o de gât, dacă Ovidiu nu ar fi apucat monstrul puindu-și toate puterile și nu l-ar fi zmuls și asvârlit departe.

Fata îi sărută mâinile cu foc, și dănuțtoarele îi încununară cu trandafiri și lauri. Atunci se gândi pentru întâia oară ce înfățișare urâtă trebuie să aibă cu hainele învechite și cu obrazul aspru de neras. Dar n'avu vreme să se gândească mult la lucrul acesta, căci un băiat mic se înghesuși lângă el și-l rugă cu umilință:

— Ia-mă cu tine! ia-mă cu tine te rog!

